

Välkommen till

3:e nordiska kyrkosångsfesten

och 16:e allmänna finlandssvenska kyrkomusikfesten

i Vasa och Korsholm

den 23-26 september 2010

Detta temanummer om kyrkosångsfesten innehåller:

Förbundsdirigenten intervjuas om Festen...	2
...och berättar om Kretsloppet	3
Festen i ett nötskal	4-5
Två av Festens verkstadsledare presenteras:	
Eric-Olof Söderström...	6
...och Malin Storbjörk	7
Förhållningsregler för körövningar	8

3:e nordiska kyrkosångsfesten i september 2010 kommer att ge stor musikalisk behållning, och kräver också en del övningsarbete i förväg. Finlands svenska kyrkosångsförbunds förbundsdirigent **Dag-Ulrik Almqvist** berättar om sångfestens konstnärliga innehåll.

TEXT: JAN HELLBERG
BILD: KRISTINA KLINGENBERG

Festen både ger och fordrar

Vilken behållning kommer den enskilda sångaren att få av att delta i 3:e nordiska kyrkosångsfesten?

– Grundidén är att festen skall ge en helhetsupplevelse, genom många bitar som bildar en helhet. Festen kommer att bjuda på kyrkomusik i olika konstellationer, i bekanta och obekanta former. Deltagaren skall få känna igen sig, men också möta någonting som han eller hon aldrig har hört.

Av festens bitar vill jag nämna *Symfonisk psalm* i stora Ylistaro kyrka, en bastant nygotisk stenkyrka från före 1850, med valv av trä på insidan. Symfonisk psalm innebär att vi sjunger nya arrangemang på nya och äldre psalmer tillsammans med Vasa Stadsorkester. Till en del blir det kompositörernas originalarrangemang på egna melodier; vi har Nils Lindberg från Sverige och Atli Heimir Sveinsson från Island, som kommer att arrangera sina egna psalmer. Atli Heimir Sveinsson råkar vara aktuell med ett uruppförande i Vasa redan i april i år – då uppförs hans flöjtkonsert av en isländsk ensemble tillsammans med Vasa Stadsorkester.

Jag vill också lyfta fram de *senaste konserterna* fredag kväll. Då planerar vi att ha ett stort utbud av många små konserter, också på små platser.

En viktig bit är också festens *verkstä-*

der. Bakgrunden till verkstäderna är att vi redan i den tidiga planeringen i musiknämnden frågick tanken på ett stort beställningsverk, för att vi ansåg att ett annat slags mångfald nu behövs för att ge rikedom. Idén är hämtad från Nordklang, men också från de svenska Riksfesternas inspirationsbodar.

En verkstad har Pia Cantiones som tema, med Mats Lillhannus som ledare. Det blir riktigt gammal musik från både medeltiden och renässansen, med speciella instrument. Eric-Olof Söderström kommer att leda en verkstad med ett klassiskt verk i det mindre formatet. Malin Storbjörk leder en gospelverkstad, och Markus Malmgren en verkstad med körsatser från barocken.

De här är längre verkstäder, d.v.s. de pågår både fredag och lördag, och en del av dem kräver att man övar på repertoaren i förväg. Det blir också kortare verkstäder, där man får smaka på och lära sig något nytt bara på lördag. En del verkstäder kommer att ha både svenska och finska som arbetspråk.

På torsdag kväll hålls festens *öppningskonsert*, som vi har tänkt att skall vara österbottniskt präglad. Och så har vi förstas *festkonserten* på lördag kväll. I den framför vår egen förbundskör Jack Mattssons svit *Vi vandrande själar*. Det blir också annan festlig musik, åtminstone någon verkstad

kommer att uppträda då.

Söndagens *festmessa* i Lappfjärds kyrka kommer att bli höjdpunkten, absolut! Den skall vara en verklig kulmination. Det blir en psalmmässa, där en del av arrangemangen från Symfonisk psalm återanvänds. I messan ingår också nykomponerad liturgisk musik.

Vilka musikaliska förberedelser behöver den enskilda kören och körsångaren göra? Vad behöver övas in inför festen?

– Några av verkstäderna, men inte alla, kommer att arbeta så att verkstadsrepertoaren övas in i förväg. För alla deltagare gäller det att öva in psalmarrangemangen för Symfonisk psalm. Där kommer det att finnas språkliga grejor att öva på, eftersom psalmerna är på alla nordiska språk. Därför kommer vi att be någon som har respektive språk som sitt modersmål att läsa eller sjunga in en ljudfil, som sätts ut på festens hemsida.

Alla deltagare skall också öva in de liturgiska beställningsverk i mindre format, som ingår i festhögmässan. Och sist men inte minst: vår egen förbundskör skall öva in sviten *Vi vandrande själar*.

Inövningen av festens repertoar kommer att vara temat för en ny omgång av "Kretsloppet", som skall nå alla kretsar under vintern 2009-2010.

Kretsloppet kör vidare

Kretsloppet, vårt projekt med temadagar i kyrkosångskretsarna har hållit ett högt tempo de senaste månaderna. Under rubriken *Värda rösten – det är aldrig kört* har sångpedagogen **Susanne Westerlund** tillsammans med mig fortsatt turnén genom förbundet genom att i oktober besöka Pedersöre kyrkosångskrets, Korsholms kyrkosångskrets och Helsingfors svenska kyrkosångsförbund samt Ålands kyrkosångskrets i januari. Vi har fått möta många glada sångare som också aktivt deltagit med frågor och synpunkter kring temat röstvärd.

Susanne har byggt upp temadagarna kring röstövningar, röstfysiologi och praktisk tillämpning på kända körsånger och aktuell repertoar. Jag har kompletterat med inspiration och tips inför inövandet av Jack Mattssons svit *Vi vandrande själar*, vilket varit både behagligt och glädjande eftersom flera kretsar redan har arbetat intensivt och t.o.m. har framfört sviten under året. Dessutom har detta varit ett bra forum för info om vår Nordiska kyrkosångsfest i Vasa och Korsholm i september 2010.

Nu väntar bara Närpes och Raseborgs kyrkosångskretsar på vårt Kretsloppsbesök. Från och med i höst går vi in i nästa tema: *Vägen till sångfesten*. Jag kommer således gärna på nytt besök och kan då presentera en samling beställningsarrangemang på psalmer från samtliga nordiska länder! Två av dem är i skrivande stund klara. Arrangörerna heter Nils Lindberg, Svante Olsson, Atli Heimir Sveinsson, Herman Rechberger och Ilkka Kuusisto.

TEXT: DAG-ULRIK ALMQVIST
BILD: KRISTOFFER NÖJD

Köp
från
Kyrkosångs-
förbundet

Pris: 10 €

Pris: 20 €

Pris: 13,50 €

Alla produkter kan beställas av förbundssekreteraren (se adress på sista sidan). Porto och expeditiavgift tillkommer.

Välkommen till 3:e nordiska kyrkosångsfesten

och 16:e allmänna
finlandssvenska kyrkomusikfesten
i **Vasa och Korsholm**
den **23-26 september 2010**

Fakta om festen

Datum:

**Torsdag 23.9 –
söndag 26.9.2010**

Det finns två alternativ för deltagande:
Alternativ 1 – längre fest: torsdag
kväll 23.9 till
söndag eftermiddag 26.9

Alternativ 2 – kortare fest: fredag
kväll 24.9 till
söndag eftermiddag 26.9

Plats:

Kuststaden **Vasa** och dess kranskom-
mun **Korsholm** på Finlands västkust.
Den avslutande festhögmässan firas
i Lappfjärds kyrka, 100 km söder om
Vasa.

Deltagare:

Kyrkosångare från alla
nordiska länder.

Tidtabell för anmälan

September 2008

- o Festens hemsida öppnas på www.nordiskkyrkosang.org
- o Broschyr 1 ges ut – broschyren finns också på hemsidan

April 2009

- o Broschyr 2 med anmälningsblankett, materialbeställningsblankett och prisuppgifter ges ut
- o Möjlighet till virtuell anmälan öppnas

Februari 2010

- o Anmälan till lägre pris senast 28.2.2010

April 2010

- o Anmälan senast 30.4.2010

September 2010

- o 3:e nordiska kyrkosångsfesten äger rum 23-26.9.2010!

Arrangörer:

Finlands svenska kyrkosångsförbund
Vasa svenska församling
Korsholms svenska församling
Stiftsgården Lärkkulla

Samarbetspartners:

Suomen Kirkkomusiikkiliitto
Sveriges Kyrkosångsförbund
Norsk kirkesangforbund
Folkekirkens Ungdomskor (Danmark)
Urguleikarafelagið (Färöarna)
Söngmálastjóri Þjóðkirkjunnar (Island)

Information om festen

Festens hemsida:

www.nordiskkyrkosang.org

Broschyr 2:

kan från slutet av april 2009
beställas
från info@larkkulla.net
Broschyren innehåller fullständiga
uppgifter och anmälningsblanketter.

Förfrågningar om festen:

Finlands svenska kyrkosångs-
förbund
Förbundssekreterare
Jan Hellberg
c/o Stiftsgården Lärkkulla
Lärkkullavägen 22
FI-10300 KARIS
Tel. +358 40 8362213
jan.hellberg@evl.fi

Festens program

(Preliminärt)

Sjung själv, och lyssna på andra.

Under festen får du sjunga

- o i storkör och mångstämmig församling med festens alla deltagare
- o med din verkstadskör
- o med din egen kör – om ni önskar uppträda

Konserter

Öppningskonsert (torsdag)

Österbottnisk körkväll

Symfonisk psalm (fredag)

Nya psalmarrangemang
med alla festdeltagare och symfoniorkester

Parallellkonserter (fredag)

Flera mindre konserter och evenemang
med enskilda körer

Musiktorg (lördag)

Non stop-musik i köpcentret och
gemensam sång på torget
med enskilda körer, verkstadskörer och
alla festdeltagare

Festkonsert (lördag)

Kyrkomusik från olika århundraden
med verkstadskörer och Finlands svenska
kyrkosångsförbunds förbundskör

Verkstäder

I en verkstad får du under en kunnig
dirigents ledning lära dig musik som
du kanske inte får sjunga till vardags.

Planerade **verkstadsteman** är:

Längre verkstäder: 2 dagar (fredag och
lördag)

– endast vid deltagande
enligt Alt. 1 – längre fest

Renässansmusik – Piae Cantiones
Körsatser från barocken
Arvo Pärt: satser ur Berliner Messe
Nordisk folkmusik för kör
Gospel och andlig visa

Kortare verkstäder: 1 dag (endast lördag)

Etnisk andlig musik
Finsk kyrkomusik
Finlandssvensk kyrkomusik
Musik från Iona
Möt kompositören
Ortodox kyrkomusik
Vårda rösten

Gudstjänster

Nattmässa (fredag)

En nattmässa firas som ett av den sena
kvällens alternativa evenemang.

Festhögmässa (söndag)

Festhögmässan med ett liturgiskt
beställningsverk och nya psalm-
arrangemang firas i den berömda kyrkan
i Lappfjärd, som rymmer 3000 personer.

Övrigt program

Utfärder

Guidade utfärder ordnas i Vasa stad,
i det omgivande Korsholm samt i den
världsarvslistade skärgården utanför
Vasa och Korsholm.

Festbankett

Efter festkonserten blir det gemensam
festmåltid med framträdanden.

Eric-Olof Söderström

Körmästare i domkyrkoförsamlingen

FAKTA

Erik-Olof Söderström

Född 1957 i Åbo.

Examina från Sibelius-Akademien:
- Kantor-organistexamen 1976
- Diplomexamen i körledning 1985
- Diplomexamen i orkesterledning 1988

Kantorsvikariat i bl.a. Lojo, Sammatti, Södra svenska förs., Esbovikens förs., Borgå finska förs. och från 2006 ordinarie kantorstjänst i Borgå svenska domkyrkoförsamling.

Har verkat som dirigent för bl.a. Akademiska Sångföreningen, Akademiska damkören Lyran, Svenska Oratoriekören i Helsingfors, Kyrkslättis kammarkör, Radions Kammarkör 1990-95, Finländska kammarkören, Kampin Laulu och Helsingfors kammarkör.

I slutet av 1980-talet verkade han under fyra år som ledare för Operakören vid festspelen i Nyslott och efter det 1991-1995 som kapellmästare i S:t Michels stadsorkester. Från 1996 verkade han som körmästare på Nationaloperan i Helsingfors och 2006 tillträdde han tjänsten som kantor i Borgå svenska domkyrkoförsamling. 2006-2007 verkade han i ett par repriser som inbjuden gäst-dirigent för Eric Ericsons berömda kammarkör.

I dag jobbar alltså Eric-Olof – eller Eki som han allmänt kallas – som kantor i domkyrkoförsamlingen och leder där Borgå kammarkör. Kören firade i maj sitt 40-årsjubileum med en jubileumskonsert i Mariagården och sjöng ett program omfattande Lars-Erik Larssons Förklädd Gud och Ariel Ramirez' Misa Criolla. Programmet gavs sedan i repris i Ekenäs kyrka.

Eki fungerar också som dirigent för Östra Nylands kyrkosångskrets och möter där den krassa körvardag många av stiftets församlingar brottas med. Av domprosteriets sex församlingar har endast tre församlingar vuxenkörer och av dessa tre deltar två församlingar – Borgå och Sibbo – i kretsens verksamhet. Därtill kommer ytterligare Klemetskogs kyrkosångare, som verkar inom Tusby finska församling, men därifrån hörs oroväckande signaler om indragning av den svenska körverksamheten. Någon patentiösning på församlingarnas körproblem har Eki inte, men tankarna går till bl.a. fenomenet Kör för alla och kanske lättare, mera rytmisk musik. Själv är han intresserad av körmusik i alla olika stilarter med ett speciellt intresse för den ortodoxa körmusiken.

Eki och Borgåsångarna medverkade i domkyrkans återinvigning vid första advent 2008 och kommer att medverka vid Borgå lantdags 200-årsjubileum i mars i år. I januari hylades Jack Mattsson med ett framförande av sviten Vi vandrande själar och

senare under våren leder Eki Borgå Oratoriekör – ett samarbete mellan stadens svenska och finska församlingar och musikinstitutet – i ett framförande av Haydns Theresmesse. Ett nytt framförande av Urmas Sisask's Känn ingen oro hösten 2009 ingår också i planerna.

Andra projekt som denne flitige man hinner med är barnoperan Pappa Bach med Bachs musik i arrangemang av Eki och med vördnadsfulla egna kompositoriska inslag. Operan gick under oktober 2008 i Almi-salen på Nationaloperan och fortsättning på barnsatsningen följer senare med Krakel Spektakel och Kusin Vitamin, ett beställningsverk av Patrick Widjeskog. Och 2010 leder han en verkstad i samband med den nordiska kyrkosångsfesten i Vasa och Korsholm.

TEXT OCH BILD: GÖRAN BLOMQVIST

Malin Storbjörk

Inspiratör och gränsöverskridare

Malin Storbjörk är musiklärare, körledare och sångare med bred erfarenhet och många aktiviteter på gång. Hon vill inspirera både unga och äldre till musicerande som överbryggar stilgränser.

Malin är född och uppvuxen i Kronoby. Där fick hon tidigt folkmusikaliska intryck genom de lokala spelmannslagen, där bl.a. hennes farfar var med. Hon började spela fiol vid fem års ålder, först på gehör. Som åttaåring fick hon bli elev till Mellersta Österbottens kammarorkesters dirigent Juha Kangas, som är känd för att sammanföra spelmannsinn och konstmusikaliskt kunnande. I det sammanhanget fick hon spela barock- och klassisk repertoar i tio års tid.

När Malin var i övre tonåren blev hon ombedd att starta upp en ungdomskör i sin hemförsamling. Med orkesterkapellmästarnas arbete och körverkstäder på Martin Wegelius-Institutets sommarkurser som förebild åtog hon sig uppgiften, och upplevde att körledarrollen kändes naturlig. Med tiden blev det både studier och många uppdrag inom körledning, och violinen fick träda åt sidan.

Från 1992 till 2000 studerade Malin musikpedagogik vid Sibelius-akademien. Efter ett år som sångare i den ekumeniska kören His Master's Noise blev hon körens dirigent för åren 1993 till 1999. Under de åren sjöng kören gospel, negro spirituals, andlig visa och psalmer, de sistnämnda i specialbeställda arrangemang av Patrick Wingren.

År 1995 startade Sören Lillkung och

Malin Nya Wegelius-kören, en projektbaserad kör med unga medlemmar från hela svenskfinland. Under de sex år kören verkade gjorde den djupdykningar bl.a. i Pop och Jazz, folkmusik, finlandssvenska visor och Bachs julatorium.

Under studieåren arbetade Malin tidvis som musiklärare, och fick också erfarenhet av musikteater. Hon fungerade som körmästare för Topelius och Showboat på Svenska teatern, och som sjungande skådespelare i de nämnda produktionerna samt i Helsingfors stadsteaters Les Misérables.

Efter att ha slutat som dirigent för His Master's Noise åtog sig Malin att leda Amigo Choral, en kör som består av före detta HMN-sångare bosatta i Helsingfors och östra Nyland. Den kören leder hon ännu idag, trots att hon redan år 2002 återflyttade till Kronoby, där hon nu har man och två barn under skolåldern.

Sedan år 2005 är Malin musiklärare i högstadiet och gymnasiet i Kronoby. Hon har inspirerat eleverna i de skolorna till en mycket bred uppslutning kring aktivt musicerande, inte minst i form av kör- och ensemblesång. Malin säger att hon brinner för att utöva alla typer av musik med ungdomar. Dels vill hon ha med ungdomarnas egen musik, som är en del av deras verklighet och deras uttryckssätt, men också allt som oftast

smuga in någonting som de inte annars kulle komma i kontakt med. Det kan vara någonting folkligt, eller finlandssvensk körlyrik, eller att kasta sig över en sats av Bachs julatorium med tonårspojkar och målbrottsröster. Malin säger att vi ofta tror att ungdomar inte gillar vissa saker, men att de i verkligheten är väldigt fördoomsfria!

Som kontrast till skolarbetet leder Malin Betaniakören i Jakobstad, som är kyrkokör i baptistförsamlingen med samma namn. Där får hon föra vidare arvet från en konstnärlig kreativitet som har frodats i decennier, bl.a. genom författaren Ole Jakobsson, körledarna Roger och Per-Erik Wingren, samt deras barn, som har blivit både musiker, dansörer och musikalartister. I Betaniakören möts äldre och yngre i en livskraftig verksamhet.

Malins musicerande spänner över stilgränser, åldersgränser samt över både kyrkans och det övriga samhällets musikliv. I år är hon konstnärlig ledare för den nordiska ungdomskörfestivalen Norbusang, som hålls i Jakobstad under Kristi himmelsfärdshelgen. I september 2010 leder hon en verkstad med gospel och andlig visa på 3:e nordiska kyrkosångsfesten.

TEXT: JAN HELLBERG
BILD: JERKER OHLIS

Att sjunga gör dig friskare!

Fortsätt alltså att sjunga!

Sjung i din egen kör,
sjung på sångarträffar i din församling
och inom din kyrkosångskrets,
och kom med och sjung på 3:e nordiska kyrkosångsfesten
och 16:e allmänna finlandssvenska kyrkomusikfesten
23-26.9.2010!

Nedan följer instruktioner för körvardagen...

Peter Planyavsky:

Förhållningsregler vid körövningar

1 En körövning är primärt en social begivenhet, vars syfte är att utväxla senaste nytt och utöva fortlöpande kontroll av körledaren. På körledarens upprepade begäran kan man även sjunga, förutsatt att tiden för prat inte förkortas till mindre än hälften av den totala övningstiden.

2 Närvaro vid övningen är obligatorisk för körledaren och på det stora hela frivillig för sångarna. Man bör undvika att körsångarna kommer i tid till övningen, eftersom den enskilda sångaren då försvinner i den anonyma massan. Istället rekommenderas att sångarna anländer en och en under pågående övning, så att alla kan få odelad uppmärksamhet.

3 En övning räknas som lyckad om a) minst hälften av sångarna i varje stämma är närvarande under minst en tredjedel av övningen, b) minst en tredjedel av sångarna i varje stämma efter övningen vet vad som skall sjungas vid nästa framträdande, c) inte mer än hälften av de planerade verken måste utgå vid nästa framförande.

4 Under övningen måste körledaren ta hänsyn till sångarnas kommunikativa behov. Om körledaren finner det nödvändigt att avbryta sången, bör han vänta tills den diskussion som följer är klar och först sedan ge sin personliga syn på orsaken till avbrottet.

Därvid bör han inte skuldbelägga kören eller någon stämman utan understryka sin egen otillräcklighet.

5 Körledaren bör inte störas i sin svåra uppgift genom uppfordrande blickar. Detta gäller särskilt känsliga ställen som insatser, tempobyten, fermat och slutackord. Varje blick kan här leda till katastrof, om körledaren känner sig iakttagen vid studiet av partituret. Därför bör all ögonkontakt vid nämnda tillfällen undvikas.

6 Körledarens tolkningsvilja får inte otillbörligt inkräkta på körens arbete. Efter varje stycke bör varje sångare högt uttala sina invändningar, särskilt mot val av tempo. Körledaren bör tacksamt rätta sig efter det genomsnittstempo som framkommer vid diskussionen. Skulle denna demokratiska process inte ge någon lösning på tempofrågan, bör körledaren vid nästa försök dirigera först från andra takten, när han förvissat sig om vilket tempo kören önskar.

7 Notmaterial skall inte förstöras med anteckningar. Måste anteckningar undantagsvis göras, bör man för mångfaldens skull se till att alla sångare gör olika anteckningar. Eventuella noteringar bör göras med en grann tuschpenna för att förhindra senare okonstnärliga omtolkningar.

8 Vid instudering av nya verk är kören skyldig att senast efter sju takter – vid långsamt tempo senast efter fem takter – avge sin dom beträffande styckets användbarhet och konstnärliga värde. Körledarens privata åsikt behöver inte beaktas, då han p.g.a. tidigare bekantskap med verket saknar den distans som krävs för en objektiv bedömning.

9 Körens terminsprogram med övningsprogram är ett viktigt dokument, som skall förvaras på ett säkert ställe tillsammans med smycken och andra värdeföremål. Det är inte tänkt till regelbundet bruk. Viktig information får sångaren bäst reda på genom att fråga grannen under övningarna eller ännu hellre genom att fråga dirigenten strax före en konsert.

10 För körledarens karaktärsmissiga utveckling bör kören en gång i kvartalet skapa en extremsituation, då minst 20 sångare uteblir från övningen. Endast så kan de för dirigentens utveckling nödvändiga didaktiska och psykologiska betingelserna simuleras realistiskt. Därefter utfärdar de frånvarande sångarna ett betyg över körledarens stresstålighet.

Finlands svenska kyrkosångsförbund rf

Förbundssekreterare Jan Hellberg
c/o Stiftsgården Lärkkulla
Lärkkullavägen 22
10300 KARIS
Tfn: (019) 2757221, 040 8362213
Fax: (019) 2757221
E-post: jan.hellberg@evl.fi
www.fsksf.org

Körbladet

Informationsblad för
Finlands svenska kyrkosångsförbund rf
Utkommer två gånger per år.
Redaktör: Jan Hellberg
Layout för detta nummer: Linnea Ekstrand
För osignerat material svarar Jan Hellberg.
Artiklar till Körbladet mottas med tacksamhet.